

SUOMENHEVOSEN

TULEVAISUUSASIAKIRJA

■ Toimenpideohjelma, jolla suomenhevonen säilyy elinvoimaisena rotuna ■

Suomenhevonen on kiinteä osa suomalaista yhteiskuntaa

Suomenhevonen on monipuolinen hevosrotu, joka palvelee nyky-yhteiskuntaa monin tavoin. Nykyaikaisen suomenhevosen kanssa harrastetaan tällä hetkellä yli 10 lajissa, kuten raviurheilu, monté, esteratsastus, kouluratsastus, valjakkoajo, kenttäratsastus, työkäyttö, matkaratsastus, vikellys, ratsastusjousiammunta, lännenratsastus, näyttelytoiminta ja terapiatoiminta.

Suomenhevonen on aina vastannut ajan haasteisiin, sopeutunut yhteiskunnan ja ympäristön vaatimuksiin ja niihin tehtäviin mitä siltä on odotettu. Sitkeä alkuperäishevonen auttoi kaskeamaan pellot, taisteli sotilaidemme rinnalla, veti puusavotat ja jälleenrakensi apunamme sodasta vaurioitunutta maata. Sen jälkeen se on yhdistänyt maaseudun ja kaupungin ja tarjoaa yhä joka päivä tuhansille suomalaisille monipuolisia harrastamismahdollisuuksia. Suomenhevonen liikuttaa, tarjoaa jännitystä ja iloa, pitää suomalaiset toimintakykyisenä ja auttaa ylläpitämään katoavaa perinnemaisemaa. Se on elävä osa suomalaista kulttuuriperintöä.

Digitalisoituvassa yhteiskunnassamme suomenhevosen tarjoamat elämykset ovat arvokkaita. Hevonen yhdistää kuplautuvassa yhteiskunnassa kaikenlaiset ihmiset, ei syrji, ja kohtaa meistä jokaisen juuri sellaisena kuin olemme.

Suomenhevosta ei voi tuoda, ja siksi sen säilymisen elinehtona on huolehtia suljetun populaation elinvoimasta ennen kuin kanta supistuu liian pieneksi. Tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa pienenevän hevoskannan suunta on vielä mahdollista kääntää kestäväksi, mutta se edellyttää toimia meiltä kaikilta. YK:n kansainvälisen luonnon biodiversiteetisopimuksen mukaan Suomen tulee suojella kotieläinten geneettistä monimuotoisuutta. Sopimus allekirjoitettiin YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa Rio de Janeirossa vuonna 1992 ja Suomi ratifioi sopimuksen kaksi vuotta myöhemmin 1994. Myös Euroopan unionin yksi keskeisiä, tukipolitiikkaankin vaikuttavia arvoja, on säilyttää eurooppalaiset alkuperäisrodut. Suomessa tämä tarkoittaa suomenhevosen säilyttämistä.

Tässä tulevaisuusasiakirjassa nostamme esiin kuusi toimenpidekokonaisuutta, joilla suunta on yhdessä mahdollista kääntää.

Espoossa 6.9.2024

Suomen Hippos ry • Suomenhevosliitto ry • Suomenratsut ry • Suomen Työhevosseura ry • Suomenpienhevosyhdistys ry • Suomen Ratsastajainliitto ry

01

VAHVISTETAAN SUOMENHEVOS- KASVATUSTA

Suomenhevosvarsoja tulee tänä vuonna syntymään alle tuhat, joka yhdessä kapenevan geneettisen kannan kanssa muodostaa uhkan rodun säilymiselle. Laskennallisesti, mikäli kehitys jatkuisi samansuuntaisena ja varsamäärät laskisivat esimerkiksi noin 6–9 % vuodessa, jo sadassa vuodessa oltaisiin tilanteessa, jossa suomenhevosia ei enää syntyisi lainkaan. Vaikka laskelma on tilastollinen, on selvää, että kanta ei saa ajautua tälle tielle. Tilanteeseen pitää vaikuttaa jo nyt, ennen kuin geneettisen monimuotoisuuden kapeneminen uhkaa vaikuttaa populaation elinvoimaan ja terveyteen.

KEINOT KASVATUKSEN VAHVISTAMISEKSI

Hevosala itse sitoutuu:

- Suomenhevosen suosion ylläpitäminen ja kasvattaminen. Suomenhevonen sopii monipuoliseen harrastamiseen ja sen käyttötarkoitusten tukeminen on avainasemassa. Suomenhevosella harrastamisen on oltava ylpeyden aihe.
- Geneettisen monimuotoisuuden vaalimiseen keskittyminen päätöksenteossa. Emme tee kasvattamista ja jalostusohjelmia koskien päätöksiä, jotka supistaisivat jalostusvalintoja entisestään.
- Rodun monimuotoisuutta tukevan jalostusneuvonnan lisääminen. Jalostusvalinnoissa hevosen hyvinvoinnin on aina oltava etusijalla. Tietoa lisäämällä ja hyviä esimerkkejä nostamalla kannustamme hakemaan sellaisia sukuyhdistelmiä, jotka tukevat rodun monimuotoisuutta.

Mitä tarvitsemme päätöksenteolta:

- Hevoskasvatustukien säilymisen varmistaminen ja tukijärjestelmän kehittäminen pitkällä aikavälillä. Suomenhevoskasvatus on pääasiassa yksityishenkilöiden varassa. Heille esimerkiksi hevoskasvatuksen tuet ovat merkittävä kannuste ja ne ovat avainasemassa jalostuspäätöksiä tehtäessä.
- Hevostoiminnan tarpeiden huomioon ottaminen muun muassa lainsäädäntöä uudistettaessa sekä investointirahoituksen mahdollistaminen usein kaupunki- ja taajama-alueiden välissä sijaitsevilla hevosalan yrityksillä.
- Suomenhevosen geenivaraohjelman aktiivinen toteuttaminen.

02

HEVOSEN OMISTAMINEN YHÄ USEAMMAN ULOTTUVILLE

Hevosen omistaminen muuttuu maailman mukana. Yhä useampi omistaja on kaupungissa asuva yksityishenkilö, joka pitää hevostaan tallinpitäjällä tai ammattivalmentajalla. Vaikka hevonen ei olisikaan omassa tallissa, tarjoaa se omistajalleen yhtä lailla elämyksiä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia sekä yhdistää päivittäin kaupunkien ja maaseudun toimijoita. Omistamisen muotoja ja vetovoimaa tulee kehittää niin, että myös kustannusrakenne pysyy houkuttelevana.

KEINOT OMISTAMISEN MAHDOLLISTAMISEKSI

Hevosala itse sitoutuu:

- Omistajuuden muotojen kehittäminen, etenkin kimppaomistamisen kehittäminen, tukeminen ja esiin nostaminen.
- Omistamisen elämyksellisyyden esiin tuominen. Suomenhevosen omistamisen tulee olla ylpeyden aihe niin, että suomenhevonen koetaan aina arvokkaaksi ja merkitykselliseksi.

Mitä tarvitsemme päätöksenteolta:

- Alan rahoituksesta huolehtiminen, jotta hevosen omistamisen vetovoima säilyy. Raviurheilussa omistamisen houkuttelevuus perustuu tasokkaaseen kilpailuun ja palkintoihin, joiden myötä omistaminen on elämyksellistä, vaikka hevosen uraa seuraisikin kauempaa. Hevosenomistajat investoivat lajiin käytännössä lähes aina enemmän kuin palkintoja heille maksetaan. Palkintojen mahdollisuus on kuitenkin olennainen unelma, joka vetoaa ja tuo iloa – asioita, joita ihmiset hyvinvointinsa eteen myös arjessa tarvitsevat.
- Hevosen omistamisen ja harrastamisen monipuolisten hyvinvointivaikutusten tunnistaminen yhteiskunnassa. Hevosen omistaminen on kimppaomistamisen myötä mahdollista yhä useammalle, ja se lisää yhteisöllisyyttä. Omistaminen ei ole vain varakkaiden saavutettavissa.

03

SUOMENHEVONEN TARVITSEE TASOKASTA RAVIURHEILUA

Suomenhevosen populaatio ei säily riittävän laajana ilman vetovoimaista valtakunnallista raviurheilua. Kilpailumahdollisuuksien ja kilpailevien hevosten määrä vaikuttaa suoraan rodun elinvoimaisuuteen. Mikäli raviurheilu hiipuu, romahtaa suomenhevosten populaatio, sillä rodun monipuolinenkaan muu käyttö ei pysty ylläpitämään kotimaista kasvatusta nykyisellä tasolla.

Suomalaiset ovat sydämeltään urheilukansaa. Raviurheilu on synnyttänyt suomalaisia urheilusankareita ja yhdistänyt kansakuntaa läpi

vuosikymmenten. Leikkaukset alan rahoitukseen vaikuttavat voimakkaimmin juuri suomenhevoseen, jonka kilpailumahdollisuudet ovat kotimaassa.

Suomenhevonen on myös yksi suomalaisen raviurheilun vetovoimatekijöistä: ne tekevät raviurheilusta värikkäämpää, monipuolisempaa ja kiinnostavampaa. Esimerkiksi Kuninkuusraveissa suomenhevonen liikuttaa kymmeniä tuhansia suomalaisia vuosittain.

KEINOT TASOKKAAN RAVIURHEILUN SÄILYTTÄMISEKSI

Hevosala itse sitoutuu:

- Houkuttelevien kilpailumahdollisuuksien ja tarkoituksenmukaisen kilpailurakenteen ylläpitäminen.
- Hevosurheilun kehittäminen ja uudistaminen yhteiskunnan vaatimusten mukana.
- Uusien urheilijasukupolvien tuominen mukaan lajiin. Raviammattilaisuuden mahdollistaminen tarjoamalla matalan kynnyksen kilpailu- ja toimintamahdollisuuksia hevosurheilualueiden yhteydessä (kuten ravikoulut, valmennustalleista vuokrattavat tilat, oppisopimus- ja mestari-kisällitoiminnan edistäminen).

Mitä tarvitsemme päätöksenteolta:

- Raviurheilun ja hevoskasvatuksen pitkäjänteisen rahoituksen varmistaminen sekä valtion rahoituksen että alan omien toimintamahdollisuuksien parantamisen kautta.
- Hevosalan elinkeinon laajuuden sekä hevoskasvatuksen ja raviurheilun sidosteisuuden ja vaikuttavuuden tunnistaminen yhteiskunnalle merkittävänä kokonaisuutena.

04

HEVOSHARRASTAMISEN ON OLTAVA KAIKKIEN SAAVUTETTAVISSA

Kaupungistumisen ja kustannusten nousun myötä hevosharrastus ja suomenhevonen eivät ole enää samalla lailla kaikkien saatavilla ja harrastaminen vähenee. Silti esimerkiksi ratsastus säilyy vuodesta toiseen tyttöjen toivotuimpana harrastusmuotona. Hevonen tarjoaa myös liikuntarajoitteisille mahdollisuuden harrastaa. Ratsastusterapia, pararatsastus- ja paravavitoiminta sekä hevosavusteisen toiminnan monet muodot tarjoavat liikettä ja vuorovaikutuksen mahdollisuuksia ihmisen ominaisuuksista riippumatta. Hevonen ei syrji, vaan se kohtaa jokaisen ihmisen sellaisena kuin olemme. Hevosharrastus liikuttaa myös iäkkäämpiä: esimerkiksi 20 % aktiivisista ravilisenssin

haltijoista on jo eläkeiän ylittäneitä, edelleen aktiivisia kilpailijoita tai valmentajia.

Suomenhevonen on monikäyttöinen harrastuskumppani, joka soveltuu erinomaisesti myös terapiatoimintaan. Lisäksi suomenhevonen voisi olla kotimaisen luontomatkailun valtti ja osa maabrändimme luontokuvaa pohjoismaisen kumppanimme Islannin tapaan. Harrastustoiminnan ja uusien käyttötapojen kautta suomenhevoselle on löydettävissä myös uusia käyttötarkoituksia, jotka vahvistavat rodun elinvoimaa ja monimuotoisuutta.

KEINOT HEVOSHARRASTAMISEN SAAVUTETTAVUUDEN PARANTAMISEKSI

Hevosala itse sitoutuu:

- Kaikkien harrastusmahdollisuuksien kehittäminen ja matalan kynnyksen toiminta, nuorisotoiminnan systemaattinen kehittäminen sekä yhdistystoiminnan kehittäminen (esim. valtakunnallinen raviratojen ravikouluverkosto).
- Suomenhevosen monipuolisten harrastusmahdollisuuksien ja palvelutuotannon esiin nostaminen perinteisten hevoslajien rinnalla.

Mitä tarvitsemme päätöksenteolta:

- Hevosalan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja liikunnallisuutta lisäävän vaikutuksen huomioon ottaminen konkreettisissa sote-toimenpiteissä, kuten hevosavusteisen toiminnan palvelusetelien käytön mahdollistaminen laajasti.
- Matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksien edistäminen päätöksenteossa, kuten harrastamisen Suomen mallin käytön kasvattaminen ja liikuntapaikkojen tuki. Esimerkiksi Ruotsissa ratsastuskoulut ovat julkisia harrastuspaikkoja, Suomessa puhtaasti yksityisiä yrityksiä. Kyse on myös sukupuolien tasapuolisesta arvostamisesta eri urheilulajeissa.
- Liikuntapalvelujen alv-kannan säilyttäminen alennetussa 10 % -kannassa.

05

LISÄÄ YRITTÄJYYTTÄ SUOMENHEVOSEN KANSSA

Suomenhevosen rooli elinkeinotoiminnassa on muuttunut ja yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edellytyksiä tulee kehittää. Suomenhevosessa on potentiaalia myös uudelle hevosuudelle ja innovaatioille. Niiden mahdollistaminen voi olla muuttuvassa maailmassa avainroolissa rodun elinvoiman ylläpitämisessä. Hevosuudella kannatetaan lukuisia maatalouden yrityksiä palvelu- ja tuoteostoillaan ja sen ympärille on mahdollista luoda monipuolisia liitännäiselinkeinoja, mikäli yhteiskunta helpottaa ja tukee innovatiivista yrittäjyyttä muuallakin kuin digitaalisissa toimintaympäristöissä.

KEINOT YRITTÄJYYDEN LISÄÄMISEKSI

Hevosala itse sitoutuu:

- Yrittäjien osaamisen kehittäminen, verkostoituminen, uudenlaisen palvelutoiminnan esiin nostaminen.
- Hevosalan yrittäjyyteen liittyvän neuvonnan ja neuvontapalveluiden kehittäminen ja turvaaminen.
- Suomenhevosen monipuolisuuden ylläpitäminen ja esilletuominen.
- Hevostoiminnan yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä huolehtiminen (mm. toimintakulttuuri, toimintatavat, hevosten hyvinvointi, ympäristövastuu).

Mitä tarvitsemme päätöksenteolta:

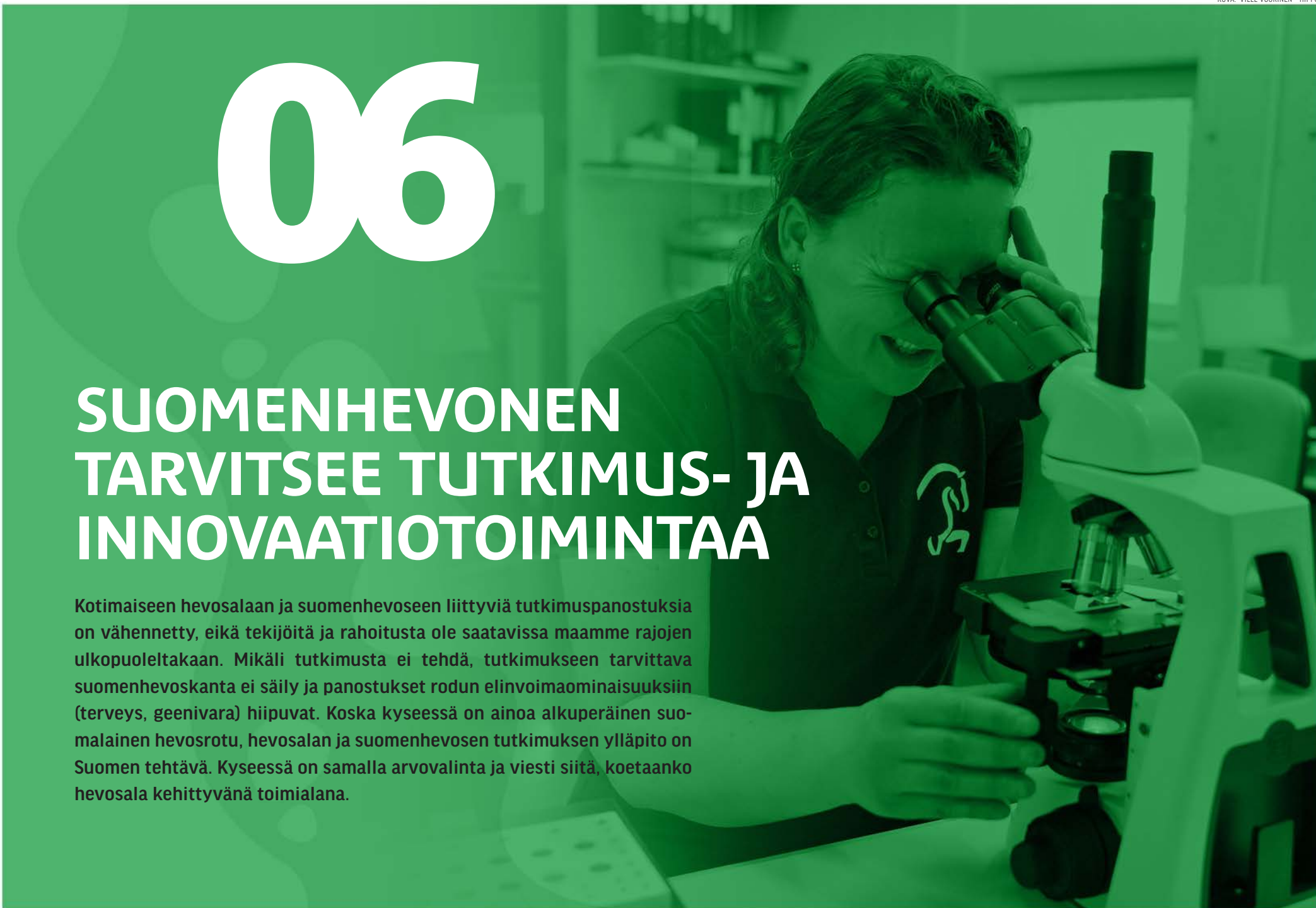
- Monipuolisen yritysrahoituksen ja investointimahdollisuuksien kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen.
- Liikuntapaikkojen tuki hevosurheilu- ja harrastuspaikoille, hevosalan yritystoiminnan mahdollistava maankäyttöpolitiikka kunta- ja aluetasolla.
- Hevosalan elinkeinotoiminnan merkityksen huomioiminen osana maaseutupolitiikkaa, hevosurheilun/alan huomioon ottaminen lainsäädäntövalmistelussa.
- Hevosalan koulutuksen ja koulutusmahdollisuuksien kehittäminen ja turvaaminen. Investoiminen suomenhevosiin alan kouluissa, jotta rotu tulee opiskelijoille tutuksi ja suomenhevoseen liittyvä tietotaito siirtyy seuraaville sukupolville.

06

SUOMENHEVONEN TARVITSEE TUTKIMUS- JA INNOVAATIOITOIMINTAA

Kotimaiseen hevosalaan ja suomenhevoseen liittyviä tutkimuspanostuksia on vähennetty, eikä tekijöitä ja rahoitusta ole saatavissa maamme rajojen ulkopuoleltakaan. Mikäli tutkimusta ei tehdä, tutkimukseen tarvittava suomenhevoscanta ei säily ja panostukset rodun elinvoimaominaisuuksiin (terveys, geenivara) hiipuvat. Koska kyseessä on ainoa alkuperäinen suomalainen hevosrotu, hevosalan ja suomenhevosen tutkimuksen ylläpito on Suomen tehtävä. Kyseessä on samalla arvovalinta ja viesti siitä, koetaanko hevosala kehittyvänä toimialana.

KEINOT TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN LISÄÄMISEKSI

Hevosala itse sitoutuu:

- Suomenhevosta koskevan tutkimusohjelman päivittäminen, panostus rodun terveysominaisuuksien tutkimiseen ja edistämiseen. Jalostuksen laadukkuuden edistäminen.
- Hevososen hyvinvoinnin ja siihen liittyvän tutkimuksen edistäminen (ruokinta, hoito, kouluttaminen ja valmennus, ympäristö).
- Alan aktivointi ja sitouttaminen kehitys- ja tutkimushankkeisiin, verkostoituminen poikkitieteellisesti, innovaatioiden esiin nostaminen.

- Uutta ajattelua luovan ilmapiirin edistäminen, muutoksen hyväksyminen ja usko uudenlaisen innovaatiotoiminnan mahdollisuuksiin.

Mitä tarvitsemme päätöksenteolta:

- Suomenhevosta koskevan tutkimusohjelman päivittäminen yhdessä alan kanssa sekä panostaminen riittävän suureen suomenhevosten ryhmään Luken hevostutkimuksen ylläpitämiseksi.
- Pitkäjänteisten rahoitusmahdollisuuksien varmistaminen, geenivaraohjelman aktiivinen toteuttaminen.

Lopuksi

Pitämällä huolen hevoskasvatuksen kannattavuudesta, hevosen omistamisen vetovoimasta, tasokkaasta raviurheilusta, harrastamisen saavutettavuudesta, monipuolisesta yrittämisestä ja riittävän laajasta tutkimus- ja innovaatiotoiminnasta suomenhevosen ympärillä voimme turvata ainutlaatuisen alkuperäisrotumme elinvoimaisuuden ja olemassaolon.

Toimia tarvitaan heti.
Suomenhevosen tulevaisuus on yhteinen asiamme.

Suomenhevonen ja hevosala Suomessa

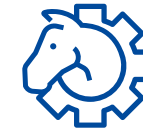
HEVOSIA SUOMESSA

71 500, joista suomenhevosia
noin 19 400

HARRASTAJIEN MÄÄRÄ

Noin 600 000 ihmistä, joita hevonen
koskettaa jollain lailla

YRITTÄJIEN MÄÄRÄ

Koko hevosalalla arviolta
noin 3 000 yritystä

HYVINVOINTIVAIKUTUKSET *)

- Hevosharrastuksen johdosta nuorten syrjäytymisestä säästetyt elinikäiset kustannukset 1,6 miljardia euroa
- Hevosharrastuksen parissa olevien tarpeeksi liikkuvien johdosta säästetyt liikkumattomuuden kustannukset vuodessa 30,8 miljoonaa euroa

*) Hevosalan vaikuttavuusanalyysi, Gaia Consulting 2022

ALAN YLEINEN VAIKUTTAVUUS *)

- Hevosten vuosittaiset ylläpitoon liittyvät rahavirrat Suomessa vähintään 274 miljoonaa euroa
- Perinnebiotoopeilla laiduntavien hevosten vaikutus 38 uhanalaisen eliölajin säilymiseen
- Laiduntavien hevosten laidunhehtaarien sitoman hiilen määrä optimiolosuhteissa 29 000 t C/vuosi
- Hevosten kuivaheinän tuotantoon käytetyn peltoalan sitoman hiilen määrä 31 000 t C/vuosi

HIPPPOS

